

ACTIVITATEA REPUBLICII MOLDOVA ÎN CADRUL ORGANIZAȚIILOR REGIONALE: AVANTAJE ȘI DIFICULTĂȚI

*Gheorghe RÎCIU, Facultatea de Relații Internaționale,
Științe Politice și Administrative*

Regional organizations represent the possibility of small and poor countries to participate at international activities. For the Republic of Moldova, the most important regional organizations are: Regional Cooperation Council, Organization of the Black Sea Economic Cooperation, GUAM Organization for Democracy and Economic Development, Commonwealth of the Independent States, European Union and Customs Union of Belarus, Kazakhstan and Russia. In this article is analyzed the main activities of the Republic of Moldova in these intergovernmental organizations listing the benefits and problems that our country meets.

Din cele mai vechi timpuri, statele sub formele lor existențiale, au căutat să-și dobândească o poziție favorabilă pentru existența și dezvoltarea lor ulterioară. Statele în curs de dezvoltare, cum este și Republica Moldova, neavând resurse suficiente pentru a se antrena în lupta pentru pozițiile de vârf pe plan internațional, s-au orientat spre dezvoltarea relațiilor pe plan regional. În cei 21 de ani de independență, politica externă a Republicii Moldova a balansat între stabilirea celor mai avantajoase direcții de dezvoltare. Iar concepția de politica externă a Republicii Moldova plasează activitatea statului în cadrul organizațiilor regionale ca fiind una din prioritățile de bază și necesare asigurării unei dezvoltări stabile și durabile.

Pentru Republica Moldova, activitatea în organizațiile regionale a reprezentat și continuă să mai reprezinte o posibilitate reală de afirmare a sa ca stat independent. Implicarea în activitățile desfășurate de către statele situate în Europa de Sud-Est a fost un pas important spre diversificarea relațiilor diplomatice. Formalizarea actului de aderare a Republicii Moldova la Pactul de Stabilitate pentru Europa Sud-Est are loc la 28 iunie 2001, nu înainte ca Chișinăul să accepte condițiile impuse de Uniunea Europeană. Aceste condiții vizau neabordarea conflictului transnistrean prin prisma implicării acestuia în cadrul acestei organizații, precum și neconsiderarea acestui statut drept unul premergător procesului de aderare la Uniunea Europeană [1, p.123]. În februarie 2008, Pactul de Stabilitate pentru Europa de Sud-Est se transformă în Consiliul Regional de Cooperare (CRC). Rolul-cheie al CRC este de a genera și coordona proiecte de dezvoltare și de a crea un climat politic care să permită implementarea proiectelor cu un caracter regional extins pentru beneficiul fiecărei țări participante. Relațiile comerciale în cadrul consiliului sunt realizate în baza acordurilor de liber schimb cu toate țările beneficiare ale CRC.

O altă regiune care prezintă un interes sporit pentru politica externă a Republicii Moldova este bazinul Mării Negre. La 11 iunie 1992, Republica Moldova împreună cu alte 11 state din regiune fondează Organizația pentru

Cooperare Economică la Marea Neagră (OCEMN). Prioritățile Republicii Moldova în cadrul acestei organizații se bazează pe asigurarea securității, crearea rețelelor de transport și infrastructură, asigurarea energetică, dezvoltarea tehnologiile informaționale, agriculturii și buneii guvernări [2, p.150]. Nu mai puțin importantă este și dezvoltarea comerțului cu statele membre, reglementarea căruia se face în baza acordurilor de promovare a investițiilor, semnate de către Republica Moldova și statele membre a CEMN, acordurilor de comerț liber, încheiate cu fiecare stat în parte, cu excepția Turciei. Principalii parteneri comerciali, membri ai organizației date sunt: Federația Rusă, România, Ucraina, Turcia.

În același timp, în vederea conlucrării într-un număr mai mic de state, la 10 octombrie 1997, Georgia, Ucraina, Azerbaidjan și Republica Moldova au fondat oficial o nouă asociație de state – „Organizația pentru Democrație și Dezvoltate Economică – GUAM”. Scopul organizației presupune conjugarea eforturilor comune pentru asigurarea condițiilor necesare creșterii economice a statelor membre. În scopul atingerii acestui scop, a fost creată zona comerțului liber dintre statele membre. Cu regret, Republica Moldova nu a reușit să exploateze această pârghe pentru a-și dezvolta relațiile sale comerciale cu Azerbaidjan și Georgia.

Cu toate că organizațiile descrise mai sus au oferit Republicii Moldova un șir de posibilități de implicare și de dezvoltare a stării sale economice, autoritățile nu au prezentat mereu interes pentru activitatea în cadrul acestora. În mare parte, o atenție sporită i-a fost oferită implicării în cadrul Comunității Statelor Independente (CSI), Uniunii Europene (UE) și, mai nou, Uniunii Vamale Rusia – Belarus – Kazahstan. Concepția politicii externe a Republicii Moldova, adoptată de către Parlament la 8 februarie 1995, atestă clar interesul pentru cooperarea multilaterală în cadrul CSI. Procesul de aderare a Republicii Moldova la Comunitatea Statelor Independente a durat între 21 decembrie 1991 și 30 aprilie 1994, comportând un caracter complex și contradictoriu. În cadrul acestei structuri internaționale, instituțiile de la Chișinău s-au antrenat în colaborarea în mai multe domenii, excepție făcând cel militar. O direcție importantă a fost și dezvoltarea relațiilor economice ale Republicii Moldova în cadrul CSI, temelia cărora a fost pusă la 15 aprilie 1994 în urma aderării oficiale la Comunitate [3, p. 104]. Până în 2011, relațiile comerciale între țările CSI se realizau în baza acordurilor bilaterale de comerț liber, circumstanță ce a fost determinată de neratificarea „Acordului cu privire la crearea zonei de comerț liber” de către țările CSI, inclusiv de către Federația Rusă, precum și neîndeplinirea angajamentelor stipulate în alte acorduri. La 18 octombrie 2011, Republica Moldova semnează Acordul privind zona de comerț liber între statele semnatare. Pentru Republica Moldova, acordul a intrat în vigoare la 9 decembrie 2012.

Relațiile dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană inițial au fost dezvoltate prin cadrul Acordului de Parteneriat și Cooperare care a intrat în

vigoare în 1998. Ulterior, s-a ajuns la semnarea și a altor pârghii de cooperare mutuală, cum ar fi: Planul Individual de Acțiuni Republica Moldova – Uniunea Europeană, Pactul de Stabilitate din Europa de Sud-Est, Politica Europeană de Vecinătate, Parteneriatul Estic. Asistența acordată Republicii Moldova din partea Uniunii Europene se repartizează între următoarele domenii prioritare: dezvoltarea democratică și buna guvernare; dezvoltarea reformei regulatorii și consolidarea capacităților administrative și reducerea sărăciei și creșterii economice [4, p.115]. În anul 2012, exportul Republicii Moldova în statele Uniunii Europene a fost de 1.013, 4 milioane de dolari SUA, ceea ce reprezintă 46,88 % din exportul total, importul fiind estimat la suma de 2.318,7 milioane de dolari SUA, ceea ce reprezintă aproximativ 44,48 % din importul total pentru anul 2012.

Drept opoziție a Uniunii Europene pentru Moldova este Uniunea Vamală Rusia – Belarus – Kazahstan, care propune un alt scenariu de existență și activitate. Uniunea Euro Asiatică și-a început activitatea cu statele terțe de la 1 iulie 2011 și, datorită acestui fapt, relația Republicii Moldova cu această organizație interguvernamentală poate fi caracterizată prin prezentarea balanței comerciale. Conform datelor oficiale, în anul 2012, statele membre ale Uniunii Vamale au achitat 602,7 mil. dolari SUA pentru a importa produse și obiecte finite din Republica Moldova. Iar Moldova a importat din zona menționată produse în sumă de 1.910,3 mil. dolari SUA [5].

În concluzie, se poate de afirmat cu certitudine că organizațiile regionale oferă șansa dezvoltării relațiilor bilaterale și multilaterale cu statele membre, aprofundarea cooperării în cele mai importante ramuri ale dezvoltării statului. Implicarea în aceste inițiative a deschis un șir de posibilități și oportunități pentru țara noastră. Totuși, pentru dezvoltarea activității Republicii Moldova în cadrul organizațiilor interguvernamentale și obținerea rezultatelor dorite, autoritățile trebuie să dea dovadă de consecvență în acțiuni și să-și îndeplinească obligațiunile de membru.

Referințe:

1. CHIRILĂ, V. Cooperarea regională a Republicii Moldova în Sud-Estul Europei. În: *Evoluția Politicii Externe a Republicii Moldova (1998 – 2008)*. 2009, p. 121-131.
2. CEBOTARI, S., GROSU, V. Republica Moldova în contextual cooperării regionale. În: *Moldoscopia (Probleme de analiză politică)*. 2009, nr. 2 (XLV), p. 141-152.
3. BALTAG, I. CSI: 16 ani de activitate. În: *Studia Universitatis. Seria Științe exacte și economice*. 2007, nr. 8, p. 103-106.
4. CALDARE, G., PANTEA, C. Colaborarea Republicii Moldova cu Uniunea Europeană: realități și perspective. În: *Administrarea Publică*. 2009, nr. 2 (62), p. 111-118.
5. Comerțul exterior al Republicii Moldova în anul 2012 – date preliminare. [Accesat la 20.04.2013] Disponibil: <http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=336&>

*Recomandat
Cristina MORARI, lector*